

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	4
Семестр	7

Статус цикл професійної підготовки
Форма навчання Денна та заочна

ECTS	6
Годин	180

Семестровий контроль Екзамен
Індивідуальне завдання Курсова робота

Інформація про викладача

ПІБ	Коломієць Тетяна Володимирівна Доцентка кафедри соціології, кандидатка філософських наук
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	tana_kol@ukr.net

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	4	8	4	8	0	0

**Анотація навчальної
дисципліни**

Комунікація як необхідний елемент взаємодії індивідів, соціальних груп, суспільств, в результаті якої здійснюється передача, обмін інформацією, що вбирає в себе оцінки, значення, смисли, цінності, займає провідне місце у сфері суспільних процесів. Соціальна комунікація пронизує всі сторони життєдіяльності суспільства, конституюючи соціальні спільноти, системи, організації. Таким чином, дослідження соціального життя базується на дослідженні комунікативних процесів.

Особливо важливо знати моделі, характеристики, види, рівні, властивості соціальної комунікації за умови конфлікту. Володіння основними знаннями з даної проблематики дозволяє діагностувати, визначати і регулювати конфлікти різних рівнів і масштабів. Медіація є ефективною формою комунікації за умови конфлікту. Тому в межах даного курсу важливо акцентувати увагу як на соціальній комунікації, так і на медіації як ефективній формі комунікації за умови конфлікту.

Курс «Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту» є важливою складовою циклу професійної підготовки. Він закладає основу для отримання майбутніми соціологами більш глибоких і детальних знань з проблем врегулювання конфліктів та медіації.

Даний курс дозволяє отримати здатності аналізувати соціальну комунікацію та медіацію як необхідний елемент взаємодії індивідів, соціальних груп, суспільств; організовувати комунікацію різних видів і рівнів; формувати комунікативну культуру особистості з урахуванням цінностей ненасильницької комунікації.

Важливим для даного курсу є формування компетентностей:

- здатність до соціальної взаємодії, співробітництва й розв'язання конфліктів з урахуванням правил, принципів, закономірностей соціальної комунікації;
- здатність критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід (власний і чужий), беручи за основу моделі ефективної комунікації за умов конфлікту;
- здатність налагоджувати та підтримувати комунікацію між різними сторонами конфлікту;

Для максимальної оцінки з екзамену передбачається володіння студентами сучасними теоретичними та практичними знаннями з основ соціальної комунікації та медіації за умови конфлікту.

Перелік тем

Розділ 1. Теоретичні основи соціології комунікації та медіації за умови конфлікту

Тема 1.1. Предмет, об'єкт соціології комунікації та медіації за умови конфлікту.

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

Тема 1.2. Проблема соціальної комунікації та медіації в історії соціологічної думки.

Тема 1.3. Витоки і основні етапи розвитку соціальної комунікації.

Тема 1.4. Основи теорії соціальної комунікації.

Тема 1.5. Особливості соціальної комунікації за умови конфлікту.

Тема 1.6. Роль медіації в соціальній комунікації за умови конфлікту.

Тема 1.7. Аналіз комунікативного процесу.

Тема 1.8. Основні моделі комунікації.

Розділ 2. Види, рівні та форми комунікації за умови конфлікту

Тема 2.1. Ненасильницька комунікація: поняття, характеристики.

Тема 2.2. Особливості усномовної комунікації.

Тема 2.3. Письмова комунікація: характерні риси, властивості.

Тема 2.4. Невербальна комунікація в конфліктних ситуаціях.

Тема 2.5. Рівні комунікації. Міжособистісний рівень.

Тема 2.6. Сім'я як комунікативна одиниця: сімейна медіація.

Тема 2.7. Групова комунікація за умови конфлікту.

Тема 2.8. Медіація як ефективна форма комунікації за умови конфлікту.

Тема 2.9. Роль емоційного інтелекту у процесі медіації.

Тема 2.10. Масова комунікація за умови конфлікту: виклики і перспективи.

Результати навчання

1

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання основних принципів і засад функціонування соціальної комунікації як основи соціальної взаємодії.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії; експрес-контрольна 1	Тиждень 1-2
2	Знання особливостей, характеристик і властивостей соціальної комунікації та медіації за умови конфлікту.	відповіді на семінарських заняттях; участь у	Тиждень 2-17

¹ Learning outcomes.

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

		груповій дискусії	
3	Досвід проведення групових дискусій щодо поняття і принципів формування комунікативної культури.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 3
4	Здатність до соціальної взаємодії, співробітництва й розв'язання конфліктів на різних рівнях соціальної комунікації.	відповіді на семінарських заняттях; презентація	Тиждень 4-6
5	Здатність критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід (власний і чужий), аналізувати свою професійну й соціальну діяльність.	відповіді на семінарських заняттях;	Тиждень 7-17
6	Здатність налагоджувати та підтримувати комунікацію між різними сторонами конфлікту з урахуванням закономірностей соціально-комунікативного процесу.	відповіді на семінарських заняттях; експрес-контрольна 2	Тиждень 6-10, 12
7	Знання кращих вітчизняних та зарубіжних практик дослідження соціальної комунікації та медіації за умови конфлікту.	відповіді на семінарських заняттях;	Тиждень 13-17

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни «Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту» проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює положення сучасних підходів до поняття, характеристик, моделей соціальної комунікації. Акцентується увага на особливостях комунікативних процесів за умов конфлікту. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, або матеріал попередніх занять. В процесі лекційних занять відбуваються 3 експрес-контрольні на знання ключових понять навчального курсу.

Отримавши базові знання щодо поняття, витоків, характеристик соціальної комунікації та медіації за умови конфлікту, студенти сформулюють здатності критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід (власний і чужий), аналізувати свою професійну й соціальну діяльність на основі ненасильницької комунікації.

В процесі занять викладач може показувати студентам відео-матеріали, присвячені проблемі соціальної комунікації за умови конфлікту.

Основною формою роботи на семінарському занятті є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, широту, точність визначень під час виступу студента, так і здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття додатково оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез.

Екзамен проходить в усній формі. Екзаменаційні білети містять 2 завдання.

Навчальні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.

Індивідуальне завдання

Одним з основних видів семестрового контролю під час опанування навчальної дисципліни «Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту» є виконання курсової роботи. Курсова робота виконується згідно з вимогами, у термін, зазначений викладачем. Метою курсової роботи з навчальної дисципліни є :

- розбиратися в причинно-наслідкових зв'язках між рівнем розвитку соціальних комунікацій і характером соціальних зв'язків;
- порівнювати окремі етапи в розвитку соціальних комунікацій, пояснюючи, що в них спільного й відмінного;
- користуватися різноманітними джерелами інформації й методами їхньої обробки;
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності;

- самостійно вирішувати проблеми в різних областях діяльності, опираючись на конструктивні висновки із засвоєного соціального досвіду.

Робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими якої є вступ, основна частина та висновки.

У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, її значимість, визначити мету і завдання курсової роботи, вказати методи дослідження, що використовувались під час написання курсової роботи.

У процесі написання основної частини необхідно відповідно до плану розкрити суть вибраної теми. Обов'язково окремим питанням виділяються проблемні й дискусійні аспекти дослідження. При цьому наводяться конкретні матеріали, дається їх аналіз.

У висновках курсової роботи підводяться підсумки з усіх висвітлених питань, визначаються шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах. Після того, як текст повністю написаний, виробляють його остаточний вигляд відповідно до вимог.

Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля: з лівого боку — 20 мм, з правого — 10 мм, зверху — 20 мм, знизу — 20 мм.

Кожне питання, зазначене в плані курсової роботи, слід виносити у заголовок і починати з нової сторінки. Перед назвою питання проставляють його номер.

Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку або посередині сторінки зверху чи знизу. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Зміст роботи викладають на другій сторінці. У ньому послідовно записують найменування питання плану (ліворуч), а праворуч визначають номер сторінки, з якої воно починається. Вступ, висновки, список літератури, додатки нумерації не мають.

Обсяг текстової частини роботи має бути в межах 25-40 сторінок стандартного формату А4 (210 ´ 297 мм). Шрифт — 14, інтервал між рядками — 1,5.

Титульний аркуш курсової роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва факультету; назва кафедри; реєстраційний номер, назва навчальної дисципліни; тема курсової роботи; прізвище та ім'я студента, курс, номер академічної групи, науковий керівник, рік.

Курсова робота перевіряється на плагіат. У разі виявлення академічної не доброчесності, робота анулюється і не перевіряється, студент до захисту не допускається.

Система оцінювання

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Виступи на семінарських заняттях	40	5	8	40
2.	Активність роботи на семінарських заняттях	15	3	5	15
3.	Модульна контрольна робота (МКР)	15	15	1	15
4.	Ведення конспекту	10	10	1	10
5.	Експрес-контрольні на лекціях	10	5	2	10
6.	Заохочувальні бали	10	10	1	10
	Всього				100

№ з/п	Курсова робота	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Належне оформлення	10	10	1	10
2.	Відповідність змісту курсової роботи вимогам	20	20	1	20
3.	Якість виконання курсової роботи	40	40	1	40
4.	Захист	30	30	1	30
	Всього				100

Курсова робота перевіряється на плагіат. У разі виявлення академічної недоброчесності – робота не враховується, студент до захисту не допускається.

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до екзамену	Критерій
1 Модульна контрольна робота (МКР)	$8 \leq RD \leq 15$
2 Участь у обговореннях та доповнення на	$18 \leq RD \leq 45$

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

	семінарах	
	Всього	$26 \leq RD \leq 60$

Обов'язкова умова допуску до захисту курсової роботи		Критерій
1	Унікальність тексту	$25 \leq RD \leq 30$
2	Розкриття предмету дослідження в індивідуальному завданні	$20 \leq RD \leq 40$
3	Презентація індивідуального завдання за обраною тематикою	$15 \leq RD \leq 30$
	Всього	$60 \leq RD \leq 100$

Обов'язкові умови допуску до екзамену:

1. Активність на семінарських заняттях.
2. Позитивний результат першої атестації та другої атестації.
3. Відвідування лекційних занять.
4. Успішне виконання модульної контрольної роботи.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: ні

Умовою допуску до екзамену є зарахування МКР, результатів експрес-контрольної перевірки знань, виступів на семінарських заняттях та стартовий рейтинг не менше 26 балів.

На екзамені студенти відповідають усно на два запитання. Перелік запитань наведений у Рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. Кожне запитання оцінюється у 20 балів за такими критеріями:

– «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове викладення матеріалу, власна переконлива аргументація) – 17-20 балів;

– «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне викладення матеріалу з незначними неточностями) – 13-16 балів;

– «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (матеріал викладений неповно, з певними недоліками) – 12-9 балів;

– «незадовільно», матеріал не викладено, відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0 балів.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення.

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

Участь у конференції / публікація тез	5 балів	За кожний тиждень затримки із поданням МКР нараховуються	-2 бали
Участь у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів		
Публікація наукової статті	10 балів		
Індивідуальне завдання (курсова робота)	У відповідності до системи оцінювання, зазначеної вище	Порушення термінів виконання	-10 балів

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні компетентності.

Виконання практичних робіт та тематичних завдань, а також написання курсової роботи, здійснюється під час самостійної роботи студентів у дистанційному режимі (з можливістю консультування з викладачем через електронну пошту, тощо).

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно, але до моменту проставлення проміжної атестації з урахуванням часу, необхідного викладачу для перевірки роботи. Пропущені експрес-контрольні не відпрацьовуються.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження,

наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами³.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁵	≥ 20 балів	≥ 40 балів
	–
	+

Академічна доброчесність

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

ПОЗ Соціологія комунікації за умови конфлікту			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗН 4	Знання загальної, галузевих та спеціальних соціологічних теорій (теорія соціальної комунікації) та принципів їх практичного втілення.	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні, залік
ЗН 8	Знання особливостей комунікації з зовнішнім середовищем та всередині соціальної групи; принципів та механізмів налагодження ефективної комунікації.	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні роботи
УМ 10	Використання принципів та механізмів налагодження ефективної комунікації, вміння попереджувати та	Проблемний, імітаційний, ділова гра	Практична перевірка

Соціологія комунікації та медіація за умови конфлікту

	конструктивно вирішувати соціальні конфлікти на основі сучасних інформаційних та освітніх технологій.		
--	---	--	--